

ศึกษาวิเคราะห์พุทธจริยศาสตร์ในธุรกิจเครือข่าย

An Analytical Study Of The Buddhist Ethics In Business Networks

พว:สุนกต อศุกกิจใจ (กฤตนาพวงษ์)*

บทคัดย่อ

วิทยานิพนธ์นี้มีวัตถุประสงค์ ๑) เพื่อศึกษาแนวคิดหลักการและกระบวนการของธุรกิจเครือข่าย ๒) เพื่อศึกษาแนวคิดพุทธจริยศาสตร์ในการทำธุรกิจเครือข่าย ๓) เพื่อศึกษาวิเคราะห์ปรัชญาพุทธจริยศาสตร์ในธุรกิจเครือข่ายเป็นงานวิจัยเชิงเอกสาร (Documentary Research) เป็นหลักโดยทำการสรุปวิเคราะห์ผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า กลยุทธ์การบริหารที่ทรงประสิทธิภาพนั้น การกระตุ้นจากสิ่งเร้าแล้วทำให้เกิดพลังที่แสดงออกทางพฤติกรรม เพื่อจะนำไปสู่จุดประสงค์ของตนเอง หรือปัจจัยต่างๆ ที่เป็นพลังและเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมของบุคคล ซึ่งแรงจูงใจนี้อาจเกิดจากสิ่งเร้าภายในหรือภายนอกแต่เพียงอย่างเดียว หรือทั้งสองอย่างพร้อมกันได้ “Networking” เป็นหัวใจที่ทำให้ประสบความสำเร็จ การสร้างเครือข่ายหมายถึง “การเชื่อมโยง” จุดมุ่งหมาย ธุรกิจเครือข่าย มีความอิสระในการทำงาน, มีรายได้ดี, มีความเป็นมิตรกับคนทั่วไป มีความรู้รอบด้าน ให้ประสบการณ์สูง มีโอกาสก้าวหน้าเร็ว ได้ใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ ได้รับความสำเร็จในรูปแบบต่างๆ และให้คนมีงานทำ แผนการตลาดแบบหลายชั้น เป็นระบบการตลาดและโครงสร้างของธุรกิจเครือข่ายที่มีแผนการดำเนินงานในรูปแบบตามแผนการตลาดต่างๆ แต่ในส่วนของกฎหมายมักมีการระบุที่ชัดเจนว่าอะไรผิดอะไรถูก

พุทธจริยศาสตร์ (Buddhist Ethics) ศาสตร์ที่ว่าด้วยความประพฤติและกริยาอาการที่ควรปฏิบัติของผู้รู้ ผู้ตื่น ผู้เบิกบาน โดยใจความรวมคือ ผู้ได้ตรัสรู้ร้อยสี่ ๔ (ธรรมชาติโดยย่อ) เรียกว่าจริยธรรม ถ้าเป็นข้อประพฤติที่มีศาสนาเข้ามาเกี่ยวข้องเราเรียกว่า ศีลธรรม เมื่อเข้าไปสู่วิชาชีพต่างๆ จะมีจริยวิชาชีพ (Professional Ethics) หรือข้อตกลงอันเป็นหลัก แห่งความประพฤติของสมาชิกแห่งกลุ่มวิชาชีพนั้นๆ ในฐานะที่เป็นจรรยาที่ควรปฏิบัติร่วมกันเรียกว่า มีจรรยาบรรณ

* นิสิตหลักสูตรพุทธศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาปรัชญา มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตเชียงใหม่

การกำกับดูแลที่ดี อันเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการ (Process) และระบบ (System) ซึ่งองค์การหรือสังคมได้มีการปฏิบัติหรือดำเนินการ (Operate) ปกครองด้วยคุณความดี ซื่อตรงต่อกัน มั่นคงในสัญญาที่มีต่อกันภาระรับผิดชอบ ที่เรียกว่า “ธรรมาภิบาล” (Good Governance) คุณสมบัติที่สำคัญ ๓ ประการคือ ๑) มีอารมณ์ผูกพันแน่นแน่ว จริจจดังต่ออุดมการณ์ (Passion) หมายความว่า นักธุรกิจเครือข่ายจะต้องรู้สึกห่วง กังวล เอาใจใส่ต่อสิ่งที่เขาต้องการจะต่อสู้ คำว่า Passion ไม่ใช่อารมณ์ที่เป็นความตื่นเต้นที่ไร้ความหมาย หรือเป็นเพียงเจตคติภายใน (Inner Attitude) เท่านั้น ๒) มีความรับผิดชอบ (Responsibility) จริยธรรมของความรับผิดชอบต่อชีวิตให้เห็นว่า นักธุรกิจเครือข่ายมีความมุ่งมั่นที่จะทำงานเพื่ออุดมการณ์หรือไม่ และ ๓) มีวิจรณ์ญาณ (Judgment) หมายถึง ความสามารถที่จะรักษาไว้ ซึ่งความไม่หวั่นไหวและความสงบแต่สนองตอบต่อสภาพความเป็นจริง หรือการต้องพิจารณาสิ่งต่างๆ และคนจากระยะห่าง การขาดวิจรณ์ญาณถือเป็นความผิดประการหนึ่งของนักธุรกิจเครือข่าย เป็นสิ่งที่ทำให้ไร้ประสิทธิภาพทางการบริหารจัดการเครือข่าย

คำสำคัญ: พุทธจริยศาสตร์, ธุรกิจเครือข่าย

Abstract

The objectives of this thesis were 1) to study principles and process of business network, 2) to study of Buddhist ethics in doing business network, and 3) to analyze Buddhist ethics in business network. This is a documentary research.

The result of the study is that: strategy for effective administration is to encourage stimulation which will be expressed through behavior in order to reach the aim. Such stimulation can be either intrinsic, extrinsic or can be both. Networking is the core to the success. To build networking is to have connection. The aims of business network are, freedom at work, good paid, be friendly with people, well informed, highly experienced, good chance to success, challenge to use one own's skill, open job opportunity for all. There are different levels for the market plan. In the term of law, it was mentioned clearly about right and wrong.

Buddhist ethics is ethical codes which lead practitioners to knowing, awakening and enjoying. Its roots come from the four noble truths. It was called ethics. However, when it was used in the sense of religion, it is called morality. And when applied to different professional, it was called professional ethics. And this also can be regulated and mandated in particular group.

A good administration or supervision is related to process and system which organization or society have been accepted or operated with sincerity and commitment to each other, with responsibility according to the principle of good governance. In order to be successful, three main qualifications are needed. They are, 1) Having a passion, the business person should have concern to what one is going to overcome, 2) Having responsibility, taking responsibility with high ambition to have ideal works done, and 3) Having a good judgment, that is ability to judge the situation with critical mind in order to manage the business networks effectively.

Keywords: Buddhist Ethics, Business Networks

๑. บทนำ

ในยุคปัจจุบันประชากรโลกในทุกๆ ภาคส่วนมีการแข่งขันกันทั่วทุกมิติ ทั้งในประเทศ และนอกประเทศ โดยเฉพาะการแข่งขันกันทางด้านธุรกิจส่งผลสะท้อนให้เห็นถึงสภาพของโลกของมนุษย์ที่แสดงออกทางพฤติกรรมคือทาง กาย วาจา และใจ เป็นผลสะท้อนให้เห็นถึงความแข็งแกร่งทางจิตใจอันนำมาซึ่งการขาด ความปรองดอง สงบและสันติสุขในบริบทของการอยู่ร่วมกันที่ไม่มีความปกติสุขทั้งสุขภาพกายและใจ ดังนั้น การทำธุรกิจที่จะไปสู่ทิศทางที่ดี ควรคำนึงถึงคุณธรรมและจริยธรรมที่อารยธรรมทุกๆ หมู่เหล่า ควรจะต้องมีและต้องเป็นอันจะเป็นพลังผลักดันไปสู่ความเจริญของกายและใจ

ภาคอุตสาหกรรมทางธุรกิจถือเป็นกำลังสำคัญในการสร้างความเจริญรุ่งเรืองให้เกิดแก่อารยธรรมมนุษย์เป็นพลังการขับเคลื่อนสังคมโลก

ให้เจริญก้าวหน้าไปอย่างไม่หยุดยั้ง ในขณะเดียวกัน การมุ่งแสวงหาผลประโยชน์สูงสุดของนักธุรกิจก็ได้สร้างปัญหาจำนวนมากเช่นเดียวกัน อาทิเช่น การเอารัดเอาเปรียบการแข่งขันที่ปราศจากความเมตตาปราณีและการแสวงหาผลประโยชน์อย่างไม่รู้จบจนก่อให้เกิดปัญหาแก่ผู้คน สังคม และสิ่งแวดล้อมทำให้กลุ่มนักวิชาการ นักการศาสนา และนักธุรกิจจำนวนหนึ่ง เห็นพ้องต้องกันว่าจำเป็นที่จะต้องมีการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์ในการดำเนินธุรกิจกระแสหลักเพื่อให้ธุรกิจอำนวยประโยชน์และเกื้อกูลอารยธรรมมนุษย์ให้มากขึ้น ในขณะเดียวกันก็ต้องสร้างปัญหาให้เกิดขึ้นน้อยที่สุดแก่ คน สังคม และสิ่งแวดล้อมพร้อมกับสร้างความสุขแก่สถานที่ทำงาน โดยพยายามเสนอให้นำคุณค่าทางศาสนาและจิตวิญญาณเข้ามาเป็นรากฐานของกระบวนทัศน์ในการดำเนินธุรกิจ^๑

^๑ ศักดิ์ชัย อนันต์ตรีชัย, “จริยศาสตร์ในการดำเนินธุรกิจของพระพุทธศาสนานิกายเถรวาท”, *วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุสิตบัณฑิต*, (บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย), ๒๕๕๐.

การประกอบกิจการยุคปัจจุบันมีอยู่หลากหลายลักษณะทั้งภาคธุรกิจขนาดเล็กขนาดกลางและขนาดใหญ่ ตลอดจนมีการขยายสาขาออกไปทั่วประเทศเพื่อให้เป็นไปตามขั้นตอน^๒ ธุรกิจเครือข่าย (Multi-Level Marketing= MLM) จัดอยู่ในรูปแบบที่ ๓ ของประเภทธุรกิจเรียกเป็นภาษาไทยว่า “ธุรกิจขายตรงแบบหลายชั้นหรือธุรกิจเครือข่าย” เป็นระบบธุรกิจการตลาดรูปแบบใหม่ที่เปิดโอกาสให้ผู้บริโภคสามารถได้เป็นเจ้าของธุรกิจที่จะมีโอกาสสร้างรายได้จำนวนมากขึ้น โดยไม่ต้องมีความเสี่ยงและไม่ต้องใช้เงินลงทุนเป็นจำนวนมาก เหมือนกับการทำธุรกิจทั่วๆ ไป เพียงเริ่มต้นจากการใช้ผลิตภัณฑ์ที่ดี และเมื่อเกิดความประทับใจในตัวผลิตภัณฑ์ที่ใช้ ก็ทำการแนะนำบอกต่อให้คนที่รู้จักได้ใช้ผลิตภัณฑ์ที่ดีนั้นเหมือนกับตนเป็นการโฆษณาแบบปากต่อปาก (Word of Mouth) เมื่อมีการซื้อผลิตภัณฑ์ใช้ตามคำบอกเล่าจากผู้แนะนำก็จะทำให้เกิดกระบวนการเคลื่อนย้ายสินค้าจากผู้ผลิตไปสู่ผู้บริโภคโดยตรงโดยไม่ต้องผ่านกระบวนการโฆษณาและพ่อค้าคนกลาง

ในประเทศไทยได้มีบริษัทหรือกลุ่มที่คิดจะค้ากำไรเกินความเป็นจริงเพราะว่าพยายามใช้รูปแบบธุรกิจเครือข่ายในการดำเนินธุรกิจเพื่อหาสมาชิกเข้ามายังบริษัทให้มากกรณีตัวอย่างเช่น

ธุรกิจเครือข่ายที่ปรากฏเป็นประเด็นทางด้านสังคมไทยและปัญหาทางด้านจริยธรรมทางธุรกิจ และทางกฎหมาย มีกรณีสำคัญ ซึ่งจะขอยกตัวอย่างเป็นกรณีดังต่อไปนี้

กรณีที่ ๑ แשרแม่ขม้อยคดีแשרขม้อย หรือ คดีนางขม้อย ทิพย์โส คดีนี้กล่าวหานางขม้อย ทิพย์โสหรือประเสริฐศรี หรือที่ประชาชนเรียกติดปากว่า แม่ขม้อย กับพวกรวม ๑๐ คน ผู้ต้องหาร่วมกันฉ้อโกงประชาชน และฝ่าฝืนพระราชกำหนดการกักขังเงินที่เป็นการฉ้อโกงประชาชน^๓

ในสังคมปัจจุบัน จึงเกิดกระแสการเรียกร้องความมีคุณธรรมและจริยธรรมทางธุรกิจ ที่นับวันจะยังมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น องค์การธุรกิจต่างๆ หลักเกณฑ์และประเด็นด้านคุณธรรมและจริยธรรมทางธุรกิจที่มากขึ้น ประเด็นปัญหาคุณธรรมและจริยธรรมทางธุรกิจ มีความชัดเจนมากขึ้นในอนาคต การดำเนินธุรกิจใดๆ ก็ตามจะไม่สามารถบรรลุผลที่ยั่งยืนได้ หากการดำเนินธุรกิจนั้นปราศจากการพัฒนาคนให้มีจิตสำนึกในการประกอบธุรกิจหรือเครือข่ายที่ต้องคำนึงถึงสังคม ประกอบกับการที่ทุกคนต่างพยายามอย่างเต็มที่ในการประกอบกิจการของตนให้ได้กำไรสูงที่สุด มีส่วนแบ่งตลาดในอันดับต้นๆ จากการจัดลำดับและประสบความสำเร็จในชีวิตตามที่ตนเองใฝ่ฝัน^๔

^๒ krutanita, **รูปแบบของธุรกิจ**. แหล่งที่มา : <http://www.sites.google.com/site/krutanita/home/thurkic-mi-ki-rup-baeb-xari-bang> [๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๖].

^๓ SpokeDark.TV, **แשרแม่ขม้อยคดีแשרขม้อย**. แหล่งที่มา : <http://www.news.Spokedark.tv/2013/06/17/fkd1/> [๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๖].

^๔ สุภาพร พิศาลบุตร, **จริยธรรมทางธุรกิจ**, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.เจ.พรินต์ติ้ง, ๒๕๔๔), หน้า ๑.

ประเด็นทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมทางธุรกิจเป็นส่วนหนึ่งของจริยศาสตร์ ที่ว่าด้วยศาสตร์ ในมิติของความประพฤติ พฤติกรรม หรือลักษณะพฤติกรรมของมนุษย์ว่าควรเป็นไปหรือปฏิบัติอย่างไร

ด้วยเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาหลักแนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการทำธุรกิจเครือข่าย โดยเลือกแนวคิดทางพุทธจริยศาสตร์ มาวิเคราะห์ เพราะว่าคนส่วนมากในสังคมไทย นับถือศาสนาพุทธและที่สำคัญพุทธจริยศาสตร์มีเหตุผลในตัวเองในทางการศึกษาด้านปรัชญาก็คือพุทธจริยศาสตร์นั่นเอง ที่จะนำมาวิเคราะห์ เพื่อความชัดเจนและยังสามารถประยุกต์ใช้ในการจัดองค์กรธุรกิจเครือข่าย และการพัฒนาบุคคลากรให้มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลมากยิ่งขึ้นไปเสมือนเป็นการทำธุรกิจเครือข่ายที่มีนัยของพุทธจริยธรรมและคุณธรรมอยู่ด้วย อันจะเป็นองค์ความรู้ที่มีต่อการทำธุรกิจเครือข่ายที่เหมาะสมสืบต่อไป

๒. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

๑. เพื่อศึกษาแนวคิดหลักการและกระบวนการของธุรกิจเครือข่าย
๒. เพื่อศึกษาแนวคิดพุทธจริยศาสตร์ในการทำธุรกิจเครือข่าย
๓. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ ปรัชญาพุทธจริยศาสตร์ในธุรกิจเครือข่าย

๓. วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยฉบับนี้การวิจัยนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงเอกสาร โดยจะศึกษาค้นคว้าทางเอกสาร

(Documentary Research) ซึ่งมีลำดับขั้นตอนดังนี้

๑. ค้นคว้าข้อมูลจากคัมภีร์พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย เฉลิมพระเกียรติสมเด็จพระนางเจ้าสิริกิติ์พระบรมราชินีนาถ พุทธศักราช ๒๕๓๙
๒. ศึกษาค้นคว้ากับงานวิทยานิพนธ์หรืองานวิจัยต่างๆ ของนักวิชาการทางสาขาวิชาชีวและนักวิชาการสาขาอื่นๆ ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง
๓. ศึกษาข้อมูลจากงานเอกสารงานสัมมนาทางวิชาการ วารสาร นิตยสาร หนังสือ ตำรา หนังสือพิมพ์ และ งานวิจัยที่เกี่ยวข้องของนักวิชาการทางด้านพุทธจริยศาสตร์
๔. รวบรวมประเด็นต่างๆ มาวิเคราะห์ให้เห็นถึงเงื่อนไขที่ทำให้มีแนวความคิดเรื่องการศึกษาวิเคราะห์พุทธจริยศาสตร์ในธุรกิจเครือข่าย
๕. รวบรวมข้อมูลทั้งหมดมาเรียบเรียงเขียนฉบับร่าง ส่งคณะกรรมการเพื่อปรึกษาและตรวจทานวิจารณ์ และนำเสนอเป็นรูปเล่มต่อไป

๔. สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษา สรุปประเด็นต่างๆ ดังนี้

๑. ศึกษาแนวคิดหลักการและกระบวนการของธุรกิจเครือข่าย การทำธุรกิจเครือข่ายที่ดี ต้องมีปรัชญาในการทำธุรกิจที่มุ่งสร้างรายได้ที่สุจริต และเป็นธรรมธุรกิจเครือข่ายจึงจะเป็นธุรกิจที่มีคุณอนันต์ต่อทุกคนในระบบตลาด ไม่ว่าจะเป็นผู้ประกอบธุรกิจผู้บริหารเครือข่ายรวมทั้งผู้บริโภค การสร้างเครือข่ายให้ประสบความสำเร็จคือ ๑) ต้องออกไปพบคนอื่น ๒) อ่อนน้อมถ่อมตนเมื่อเข้า

พบผู้อื่น ๓) อย่าทำให้คนอื่นรู้สึกเกรงกลัวที่จะเข้ามา และ ๔) ต้องทำให้คู่สนทนารู้สึกดีกับตัวเรานั้นเองการตลาดแบบเครือข่ายเป็นอีกรูปแบบหนึ่งของการนำระบบเครือข่าย หรือการสร้างเครือข่ายมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการดำเนินธุรกิจ การนำเสนอและการกระจายสินค้าสู่ผู้บริโภคที่เติบโตเร็วที่สุด อันจะเห็นได้จาก ธุรกิจขายตรงที่เกิดขึ้นมากมายในประเทศไทย

จุดมุ่งหมายธุรกิจเครือข่าย มีความอิสระในการทำงาน มีรายได้ดี มีความเป็นมิตรกับคนทั่วไป มีความรู้รอบด้าน ให้ประสบการณ์สูง มีโอกาสก้าวหน้าเร็ว ได้ใช้ความสามารถของตนเองอย่างเต็มที่ ได้รับความสำเร็จในรูปแบบต่างๆ และให้คนมีงานทำเป็นต้นหลักเกณฑ์ในการเลือกธุรกิจเครือข่ายมีขั้นตอนที่สำคัญ ๔ ด้าน คือ ๑) การดูบริษัทที่มีการจดทะเบียนถูกต้องตามระบบและมาตรฐานสากล ๒) การดูสินค้า มีการขึ้นทะเบียนสินค้าที่ชัดเจนถูกต้องตามมาตรฐาน ๓) การดูแผนการตลาด มีรูปแบบและแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจนและโปร่งใส และ ๔) การดูทีมงานออฟไลน์ ที่เน้นการตามหลักการของการประกอบธุรกิจแบบเครือข่ายที่ชัดเจน เป็นต้น

จรรยาบรรณวิชาชีพเกิดจากความสมัครใจ ของผู้อยู่ในวิชาชีพนั้น โดยผู้อยู่ในวิชาชีพเดียวกัน สร้างจรรยาบรรณสำหรับวิชาชีพของตนเองขึ้น ด้วยความสมัครใจ เพื่อควบคุมกันเอง ผู้ใดไม่เห็นด้วยและไม่สมัครใจ จะปฏิบัติตามจรรยาบรรณวิชาชีพก็สามารถกระทำได้ โดยไม่ทำงานวิชาชีพนั้น หยุคปฏิบัติวิชาชีพนั้น ต่างกับกฎหมายตรงที่บังคับว่า ทุกคนต้องปฏิบัติตาม

กฎหมาย อยู่ภายใต้กฎหมายแม้ว่าไม่สมัครใจ ไม่เห็นด้วยกับกฎหมายนั้นๆ ก็ตามหลักการของระบบการตลาดหลายชั้นคือ การที่นักธุรกิจเครือข่ายได้รับผลตอบแทนทั้งจาก รายได้เริ่มต้นที่ตนเองขายปลีก และผลตอบแทนจากการขาย ซึ่งเกิดขึ้นเมื่อนักขายในกลุ่มของตนชวนมาร่วมกันขาย จนมียอดขายรวมเป็นก้อนใหญ่ จากปัจจัยดังกล่าว ทำให้เกิดโอกาสในการสร้างรายได้อย่างต่อเนื่องและไม่มีขีดจำกัด ซึ่งเกิดจากการสปอนเซอร์ หรือชักชวนผู้อื่นมาเข้าร่วมธุรกิจ อันทำให้ระบบการตลาดหลายชั้นเป็นระบบที่มีศักยภาพสูงสุดในธุรกิจเครือข่ายปัจจุบัน

๒. ศึกษาแนวคิดพุทธจริยศาสตร์ในการทำธุรกิจเครือข่าย ในสังคมปัจจุบัน เกิดกระแสการเรียกร้องความมีคุณธรรมและจริยธรรมทางธุรกิจ ที่นับวันจะยิ่งมีความรุนแรงเพิ่มมากขึ้น องค์การธุรกิจต่างๆ มากมายได้เผชิญกับปัญหาทางด้านคุณธรรมและจริยธรรม จนถึงกับทำให้ต้องประสบกับภาวะล้มละลาย ทั้งยังส่งผลร้ายต่อประชาชนในวงกว้าง ในขณะที่การแก้ไขหรือป้องกันประเด็นปัญหาทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมทางธุรกิจที่เกิดขึ้นเหล่านั้น ยังมีได้รับการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน แม้จะมีความพยายามของฝ่ายต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในระดับหนึ่งแล้วก็ตาม การได้มีโอกาสศึกษาเนื้อหา หลักเกณฑ์และประเด็นด้านคุณธรรมและจริยธรรมทางธุรกิจที่มากขึ้น ประเด็นปัญหาคุณธรรมและจริยธรรมทางธุรกิจ มีความชัดเจนมากขึ้นในอนาคต การดำเนินธุรกิจใดๆ ก็ตามจะไม่สามารถบรรลุผลที่ยั่งยืนได้ หากการดำเนินธุรกิจนั้นปราศจาก การพัฒนาคนให้มี

จิตสำนึกในการประกอบธุรกิจหรือเครือข่าย ที่ต้องคำนึงถึงสังคม ประกอบกับการที่ทุกคนต่างพยายามอย่างเต็มที่ในการประกอบกิจการของตนให้ได้กำไรสูงที่สุด มีส่วนแบ่งตลาดในอันดับต้นๆ จากการจัดลำดับ และประสบความสำเร็จในชีวิตตามที่ตนเองใฝ่ฝัน^๕

ประเด็นทางด้านคุณธรรมและจริยธรรมทางธุรกิจ เป็นส่วนหนึ่งของจริยศาสตร์ ที่ว่าด้วยศาสตร์ ในมิติของความประพฤติ พฤติกรรม หรือลักษณะพฤติกรรมของมนุษย์ ว่าควรเป็นไปหรือปฏิบัติอย่างไร ทั้งกล่าวถึง ความถูกต้อง ดี ชั่ว ของพฤติกรรมและอารมณ์นั้นๆ อะไรควรเว้น อะไรควรทำ อะไรผิด อะไรถูก อะไรดี อะไรชั่ว ที่ควรเว้นและควรทำ “จริยศาสตร์” จึงเป็นศาสตร์ที่ว่าด้วยอุดมคติทางศีลธรรม นิสสัย อุปนิสสัยและอัธยาศัยของมนุษย์ การกระทำอย่างใด อย่างหนึ่ง ทั้งทางดีทางชั่ว ถ้าเคยชินไปในทางดีก็เป็นนิสสัยดี ถ้าเคยชินไปในทางชั่วก็เป็นนิสสัยชั่ว ด้วยความสมัครใจ ด้วยความนิยมชมชอบแล้วจะสร้างเป็นนิสสัยขึ้น^๖

๓. ศึกษาวิเคราะห์ปรัชญาพุทธจริยศาสตร์ในธุรกิจเครือข่าย พุทธจริยศาสตร์ในธุรกิจเครือข่าย เป็นหลักในการดำเนินธุรกิจเครือข่าย ที่สะท้อนถึงหน้าที่ความรับผิดชอบต่อสังคม โดยไม่คำนึงถึงแต่เรื่องผลกำไรอย่างเดียว ด้วยการปฏิบัติตามหลักจริยธรรมทางธุรกิจจะสามารถทำให้วิชาชีพของนักธุรกิจเครือข่ายที่มีคุณค่าต่อสังคม

จริยธรรมทางธุรกิจเครือข่ายนั้นเป็นหลักปฏิบัติที่เป็นเกณฑ์วัด ความสำเร็จของนักธุรกิจหรือองค์กรทางธุรกิจเครือข่ายได้การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิเคราะห์หลักจริยธรรมและทัศนคติเกี่ยวกับธุรกิจเครือข่ายในแนวคิดพุทธจริยศาสตร์การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพมุ่งศึกษาเปรียบเทียบทัศนะเกี่ยวกับจริยธรรมธุรกิจเครือข่ายแนวคิดพุทธจริยศาสตร์โดยใช้วิธีการศึกษาข้อมูลเอกสาร จากพระไตรปิฎก ทฤษฎีทางจริยศาสตร์ หนังสือวิชาการและเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแนวคิดประโยชน์นิยมและแนวคิดพุทธจริยศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่าแนวคิดมีทัศนะว่า จริยธรรมทางธุรกิจเครือข่ายเป็นสิ่งที่จำเป็นต่อการดำเนินการทางธุรกิจเครือข่ายให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เกี่ยวข้องทั้งผู้ผลิตและผู้บริโภคตลอดทั้งต้อง เกิดประโยชน์แก่สังคมโดยส่วนรวมในเรื่องการรักษาสภาพแวดล้อมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ อย่างประหยัดและให้เกิดประโยชน์สูงสุดตลอดจนองค์การธุรกิจเครือข่ายควรจะมีส่วนในการให้บริการในการเสริมสร้างความรู้และสาธารณกุศลทั้งนี้เพื่อให้ทุกคนได้รับความสุขในการดำเนินชีวิตตามที่ตนได้ตั้งจุดประสงค์ไว้ แนวคิดในการดำเนินธุรกิจเครือข่ายว่าเป็นการสร้างสรรค์วัตถุ เพื่อให้เกิดความสุขปริมาณมากที่สุดแก่คนจำนวนมากที่สุดตามแนวทางหลักมหุสขพระพุทธานามิแนวคิด ในการดำเนินธุรกิจว่าเป็นการสร้างสรรค์วัตถุเพื่อให้เกิดประโยชน์

^๕ สุภาพร พิศาลบุตร, **จริยธรรมทางธุรกิจ**, (กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วิ.เจ.พรินติ้ง, ๒๕๔๔), หน้า ๑.

^๖ วศิน อินทสระ, **พุทธจริยศาสตร์**, พิมพ์ครั้งที่ ๒, (กรุงเทพมหานคร : เม็ดทราย, ๒๕๔๙), หน้า ๑๔.

แก่การดำเนินชีวิตที่สะดวกสบายตามแนวทางหลัก สัมมาอาชีวะและมัตตัญญูตาโดยที่ความเป็น ประโยชน์เกื้อกูลแก่กันและกัน

๕. ข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ศึกษาวิเคราะห์พุทธ จริยศาสตร์ในธุรกิจเครือข่าย” ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

๑. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๑.๑ รัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ควรจัดให้มี การศึกษาพุทธจริยศาสตร์ในธุรกิจ เครือข่ายหรือในการดำเนินธุรกิจต่างๆ มาศึกษา อย่างเป็นระบบจัดลำดับความสำคัญให้เป็นระบบ และเผยแพร่ทางสื่อต่างๆ ทั้งภาษาไทยและต่าง ประเทศ ซึ่งควรมีการบันทึกหรือเพิ่มรายละเอียด และข้อมูลเนื้อหาสาระให้มากขึ้น ทั้งนี้ “เพื่อให้ชาว พุทธได้รับความรู้อย่างเป็นระบบในบริบทเรื่อง จริยศาสตร์กับการดำเนินธุรกิจต่างๆ เพื่อเกิดความ เลื่อมใสศรัทธาในพระพุทธศาสนาอย่างยั่งยืน และเป็นข้อมูลการเผยแพร่พัฒนาพระพุทธศาสนาอย่าง เป็นระบบตามมาตรฐานสากลในการนำเอาหลัก การทางพระพุทธศาสนามาใช้และแก้ไขสภาพ ปัญหาต่างๆ ทางด้านธุรกิจต่อไป”

๑.๒ รัฐและมหาเถรสมาคมควรร่วมกันกำหนดนโยบายให้พุทธศาสนิกชนมีการศึกษา หลักพุทธจริยศาสตร์มากขึ้น เพื่อปลูกฝังให้คนไทย ไกล่ชิดศาสนธรรมและสามารถนำหลักศาสนธรรม มาปรับใช้ในวิถีชีวิตตนได้และควรให้สถาบันพระ สงฆ์ทั่วไปพระสงฆ์ระดับพระสังฆาธิการ กำหนด นโยบายแผนและมาตรการในการพัฒนาศักยภาพ

ของพระสงฆ์ให้เป็นผู้มีความพร้อมในด้านการ บริหารจัดการองค์กรที่เป็นวัด เพื่อเป็นแหล่งเรียน รู้ เป็นแหล่งฟื้นฟูและพัฒนาจิตใจและพัฒนาตนให้ ถึงพร้อมในการปฏิบัติภารกิจของคณะสงฆ์ รวมทั้ง เป็นกัลยาณมิตรของศาสนิกชน สามารถปลูกฝัง และฝึกอบรมให้เยาวชนมีสัมมาทิฐิในการดำรงชีวิต ที่งดงาม

๑.๓ วัดควรปรับเปลี่ยนบทบาทให้ ทันกับสังคมในเชิงรุกคือจัดโครงการและกิจกรรม ที่เป็นประโยชน์ต่อสังคมโดยรวมและมีบทบาทใน การเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชนโดยดึงเอา ศาสนิกชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมของวัดและ พระเจ้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมพัฒนาสังคมและ ชุมชนมีภาครัฐสนับสนุนงบประมาณเพื่อการให้ยุติ ระบบพุทธพาณิชย์อันเป็นการลดการเสื่อมศรัทธา จากศาสนิกชนและการทำลายในระบอบทุนนิยมโดย วัดและพระสงฆ์มีส่วนอย่างไร้ตัว

๒. ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีข้อจำกัด ในการ ศึกษาที่เป็นการวิจัยเอกสารเป็นหลัก (Documentary Research) โดยศึกษาเอกสารชั้นปฐมภูมิและ ชั้นทุติยภูมิ ซึ่งในพุทธจริยศาสตร์ในธุรกิจเครือข่าย หรือในการดำเนินธุรกิจต่างๆ ก็มีข้อมูลพื้นฐานที่ จำกัด จึงทำให้การศึกษาวิจัยไม่ลุ่มลึกเท่าที่ควรจะเป็น โดยผู้วิจัยเห็นว่ายังมีประเด็นที่น่าสนใจ และ ควรทำการศึกษา ตามข้อเสนอแนะดังนี้

๒.๑ ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบ คุณธรรม จริยธรรมด้านต่างๆ ของภาคธุรกิจ อาทิ ด้านการปฏิบัติด้านการบริหาร และด้านบริการ และในมิติต่างๆ กัน

๒.๒ ควรมีการศึกษาของพุทธบริษัท ในด้านต่างๆ ว่ามีปัจจัยใดบ้างที่จะส่งผลให้พุทธบริษัทเหล่านั้นได้รับความนิยม ในการนำเอาหลักการทางพระพุทธศาสนาไปปรับประยุกต์ในหมู่พุทธบริษัทต่อไป

๒.๓ ควรมีการศึกษาเอกสาร การวิจัยเชิงสำรวจ การวิจัยเชิงคุณภาพ ที่มีความลุ่มลึก ในธุรกิจเครือข่ายให้มากยิ่งขึ้นต่อไป

บรรณานุกรม

๑. ภาษาไทย

(ก) ข้อมูลปฐมภูมิ

มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. พระไตรปิฎกภาษาไทย ฉบับมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย. ๒๕๓๙.

(ข) ข้อมูลทุติยภูมิ

(๑) หนังสือ :

ตุลา มหาสุธานนท์. **หลักการจัดการ หลักการบริหาร**. กรุงเทพมหานคร : ธนรัชการพิมพ์, ๒๕๕๕.

วศิน อินทสระ. **พุทธจริยศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ธรรมดา, ๒๕๔๙.

_____. **พุทธจริยศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : เมื่อดทราย, ๒๕๔๙.

_____. **จริยศาสตร์**. พิมพ์ครั้งที่ ๒. กรุงเทพมหานคร : เจริญกิจ, ๒๕๔๙.

ศักดิ์ชัย อนันต์ตรีชัย. **จริยศาสตร์ในการดำเนินธุรกิจของพระพุทธศาสนานิกายเถรวาท** กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

สุภาพร พิศาลบุตร. **จริยธรรมทางธุรกิจ**. กรุงเทพมหานคร : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.เจ.พรินติ้ง, ๒๕๔๔.

(๒) วิทยานิพนธ์/ดุษฎีนิพนธ์/สารนิพนธ์/รายงานการวิจัย :

ศักดิ์ชัยอนันต์ตรีชัย. “**จริยศาสตร์ในการดำเนินธุรกิจของพระพุทธศาสนานิกายเถรวาท**”. **วิทยานิพนธ์พุทธศาสตร์ดุษฎีบัณฑิต**. บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๐.

(๓) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ :

ไทยแฟรนไชส์เซ็นเตอร์. **ประวัติความเป็นมาของบริษัทขายตรงที่เกิดขึ้นในอเมริกา**. แหล่งที่มา : <http://www.thaifranchisecenter.com/document/show.php? docuID=114> [๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๖].

Krutanita. **รูปแบบของธุรกิจ**. แหล่งที่มา : <https://www.sites.google.com/site/krutanita/home/thurkic-mi-ki-rup-baeb-xari-bang> [๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๖].

SpokeDark.TV. **แซร์แม่ขม้อยคดีแซร์ขม้อย**. แหล่งที่มา : <http://www.news.Spoke-dark.tv/2013/06/17/fkd1/> [๑๗ มิถุนายน ๒๕๕๖].